

Možnosti použití vojsk Pohraniční stráž v pohraničním pásmu

Součinnost vojsk s vojsky Pohraniční stráž v pohraničním území při ostraze a obraně státní hranice v průběhu nepřátelské agrese je základním předpokladem organizovaného a jednotného plnění úkolů. Tato součinnost může mít na jednotlivých úsecích a směrech činnosti rozdíly a zvláštnosti; musí však být organizována v různé situaci v krátkých lhůtách a neustále upřesňována během boje.

Součinnost ovlivňují hlavně tyto faktory:

- podmínky, za nichž zahajuje nepřítel agresi;
- stav a složení útočného uskupení nepřítel;
- situace ve vlastním pohraničním území;
- síly a prostředky, které jsou k dispozici na začátku bojové činnosti a stupeň jejich rozvinutí;
- geografické, meteorologické podmínky a roční doba v pohraničním území a jejich vliv na bojovou činnost.

Výhodné podmínky pro součinnost budeme mít především tehdy, jestliže svazky a útvary pozemních vojsk včas zaujmou výchozí prostory státní hranice a navážou brzy spojení se štáby vojsk Pohraniční stráž. Za těchto předpokladů může být součinnost organizována velmi brzy a může být všestranně zajištěna na základě úkolů, které byly jak vojskům Pohraniční stráž, tak i pozemním vojskům stanoveny.

Článek obsahuje některé názory na tuto problematiku.

Úkoly vojsk Pohraniční stráž

Vojska Pohraniční stráž řeší při bojové ostraze hranic speciální úkoly. Spočívají ve spolehlivém zajištění státní hranice a v zajištění plynulého a organizovaného vyvedení předsumutých odřadů nebo krycích jednotek pozemních vojsk na státní hranici.

Bojová činnost vojsk Pohraniční stráž musí být podřízena zásadně činnosti pozemních vojsk a musí být určována zámyslem vševojskového velitele. Z toho vyplývá nezbytně úzká součinnost mezi vojsky Pohraniční stráž a pozemními vojsky, a to zejména pro boj v pohraničním území. Podřízenost bojové činnosti vojsk Pohraniční stráž vyplývá také z jejich specifických úkolů při ostraze hranic nebo aktivně podporují hlavně předsumuté odřady a krycí jednotky pozemních vojsk při plnění jejich úkolů.

Další úkoly vojsk Pohraniční stráž během bojové ostrahy hranic jsou pokračování průzkumu v pohraničním úseku, zahájení již v míru a boj za zničení diverzních sil nepřítel, které pronikly přes hranice.

Jestliže jsou předsumuté odřady nebo vojska překrytí vyvedeny včas na státní hranici, přejímají jednotky Pohraniční stráž, zasazené na směru činnosti předsumutých odřadů, jejich přímé zajištění. Úkoly plní z opěrných bodů, zaujatých pro bojovou ostrahu hranic. V závislosti na vzdálenosti opěrných bodů od výchozích prostorů sil překrytí, připravených k obraně,

působí vojska Pohraniční stráže jako postavení přední stráže nebo jako předsunuté postavení. K tomu potřebují podporu dělostřelectva u protitankových prostředků, neboť složení a výzbroj vojsk Pohraniční stráže jsou oproti pozemním vojskům rozdílné.

Zálohy vojsk Pohraniční stráže

Zálohy vojsk Pohraniční stráže působí za těchto podmínek společně se zálohami pozemních vojsk. Proto podléhá jejich použití zámyslu velitele pozemních vojsk, např. při protiztečích ke zničení vniklých nepřátelských sil v prostoru při krytí.

Možnosti použití jednotek Pohraniční stráže jsou různé v případě, že předsunuté odřady pozemních vojsk překračují státní hranici z chodu, aby zabezpečily rozvinutí hlavních sil svazku z nepřátelského území.

Přitom mohou být zasazeny především v součinnosti s jednotkami předsunutého odřadu s úkolem:

- ničit zjištěné zaměřovací stanice a jiné technické průzkumné prostředky a zařízení, které rozvinul nepřítel poblíž hranic na svém území;

- zúčastnit se činnosti úderných skupin přes hranice s cílem přepadem nebo jinými akcemi obsadit důležité objekty na státní hranici a bránit je až do příchodu hlavních sil svazku;

- zajistit nařízené vedení odřadu bezprostředně na státní hranici.

Útok jednotek Pohraniční stráže přes státní hranici nařizuje velitel armády. Proto nesmí pohraniční jednotky hranici nikdy bez jeho svolení překročit. Všichni velitelé jak pozemních vojsk, tak i vojsk Pohraniční stráže musí na to dávat při organizování útoku pozor.

Vzhledem k výzbroji vojsk Pohraniční stráže může být činnost proti nepřátelským objektům vedena jen v omezené hloubce. Abychom dosáhli toho, že jednotky Pohraniční stráže budou s to plnit své úkoly samostatně až do příchodu pozemních vojsk, je žádoucí, aby nebyly objekty jejich útoku nebo přepadu vzdáleny více než 5 km od státní hranice.

Na vlastním území mohou být jednotky Pohraniční stráže použity:

- samostatně nebo v součinnosti se silami vojsk civilní obrany k zajištění a obraně pohraničních úseků na vedlejších směrech nebo k zajištění boků pochodových proudů předsunutých odřadů nebo hlavních sil armády;

- k blokování a ke zničení diverzních a výsadekových sil nepřítel, působících v pohraničním území;

- k vytvoření průchodů v systému železničního vybudování na státní hranici a k podpoře ženijních sil pozemních vojsk při zabezpečování pohybu hlavních sil v pohraničním území;

- k zajištění pochodových os k úkolům regulace.

Pohraniční jednotky plní na rozkaz velitele armády i další úkoly:

- zajištění sil hloubkového průzkumu a průzkumných skupin pozemních vojsk při překračování státní hranice;

- zajištění rekognoskačních skupin pozemních vojsk v pohraničním území;

- zajištění ženijních prací v pohraničním území;

- klamnou činnost s cílem maskovat průzkumnou a zamýšlenou bojovou činnost v pohraničním území.

Dále se používají síly rot Pohraniční stráže k zajištění plynulého pohybu pozemních vojsk při překračování státní hranice. Stává se to zvláště ve složitých podmínkách, jako omezené viditelnosti, při zničených nebo neprůchodných silnicích a cestách a v těžkých úsecích terénu i v jiných situacích. Jednotky prvního sledu armády k tomu dostanou dočasně podřízené síly rot Pohraniční stráže, které mají především dobré znalosti terénu.

Z těchto úkolů je zřejmé, že vojska Pohraniční stráže mohou poskytovat v rozmanité formě pomoc a podporu pozemním vojskům při překonávání pohraničního území a při překračování státní hranice, stejně jako při bojové činnosti v pohraničním území.

Pro použití vojsk Pohraniční stráže k podpoře pozemních vojsk v pohraničním území je třeba vzít v úvahu jejich bojové možnosti. Jsou dány jejich složením, výzbrojí a vybavením, i jejich speciálním výcvikem pro průzkumné a zajišťovací úkoly.

Proto je třeba dbát na to, že vojska Pohraniční stráže:

- vedou bojovou činnost především ze zajišťovacích úseků a opěrných bodů, které zaujala k bojové ostraze hranic;

- mohou vést manévry silami jen v malém rozsahu a se značnou potřebou času;

- musí být při bojové činnosti k samostatné obraně na vedlejších směrech nebo k bočnímu zajištění podporovány silami vojsk civilní obrany nebo palbou dělostřelectva a protitankových prostředků pozemních vojsk;

- mohou dostat regulační úkoly a úkoly při vedení pochodových proudů jen v pohraničním území (nejvýše 5 km oboustranně státní hranice).

Úkoly vojsk Pohraniční stráže při podpoře vojsk po překročení státní hranice

Nepřetržitým zajištěním státní hranice a prosazováním přísného pořádku v pohraničním území přispívají vojska Pohraniční stráže, jakmile svazky prvního sledu armády překročily státní hranici, k udržování zajištění a pořádku v týlovém prostoru pozemních vojsk.

Také zde řeší vojska Pohraniční stráže speciální úkoly, které jsou:

- obnovení narušeného systému ostrahy hranic na státní hranici;

- zajištění hladkého přísunu a odsunu pozemních vojsk přes státní hranici a kontrola pořádkovou službou v součinnosti s vojenskou dopravou a s vojsky civilní obrany;

- krátkodobá příprava a předání útvarů a jednotek do podřízenosti velitelství pozemních vojsk.

Obnovení systému ostrahy hranic

Jednotky Pohraniční stráže nadále plní úkoly ostrahy hranic, i když svazky pozemních vojsk jsou za státní hranicí. Plní své úkoly z kasáren nebo opěrných bodů. Zda jsou jednotky v kasárnách nebo v opěrných bodech, závisí na situaci a bude jim nařízeno.

Jestliže byly jednotky Pohraniční stráže během pohraničního sražení dočasně začleněny do bojové sestavy útvarů pozemních vojsk, pak je jim třeba dávat úkoly s omezeným cílem až ke státní hranici, aby převzaly znovu další ostrahu hranic. Současně je výhodné, aby v pohraničním území byla včas plánována shromaždiště tak, aby se vytlačené síly vojsk Pohraniční stráže mohly samostatně soustředit. Shromaždiště musí zabezpečovat, že z nich může být navázáno i rádiovými stanicemi o malém výkonu spojení s objekty štábu a se sousedními shromaždišti.

S přihlédnutím ke vzniklé situaci, ke ztrátám sil a prostředků a ke stupni zničení objektů a zařízení pro ostrahu hranic v pohraničním území mají vojska Pohraniční stráže obnovit systém ostrahy hranic zaručit, že:

- včas zjistí překročení státní hranice diverzními a průzkumnými silami stejně jako rozprášenými bojovými jednotkami nepřítelů a že jim v tom zabrání;

- zjistí i jiné síly nepřítelů působící v pohraničním území a že je budou s použitím pátracích skupin stíhat a ničit;

- budou nepřetržitě zajišťovat pochodovalé osy v pohraničním území k zabezpečení hladkého přísunu a odsunu přes státní hranici v zájmu útočících vojsk;

- přispějí k zachování státní bezpečnosti stejně jako veřejného pořádku a bezpečnosti v součinnosti se silami civilní obrany.

Obnova systému ostrahy hranic může začínat na jednotlivých úsecích hranic časově v různou dobu a závisí především na průběhu boje pozemních vojsk. Vojska Pohraniční stráže přecházejí k ostraze hranic všeobecně tehdy, když útvary prvního sledu v plném počtu překročily státní hranici a rozvíjejí útok do hloubky nepřátelského území.

K obnově systému ostrahy hranic by měly být pohraniční jednotky, podřízené svazkům prvního sledu armády, uvolněny z podřízenosti.

Nicméně podporují vojska Pohraniční stráže i nadále druhý sled a týlové služby armády. K tomu dostane operační skupina vojsk Pohraniční stráže (styční důstojníci pluků Pohraniční stráže) úkoly ve štábu armády (svazků) a předá je dále do svých štábů.

Takovými úkoly jsou:

- bojová činnost, kterou vedou vojska Pohraniční stráže samostatně nebo v součinnosti s částí sil druhého sledu při průzkumu, pronásledování a ničení diverzních, výsadekových nebo rozprášených sil nepřítelů v pohraničním území (přitom je možné dočasné operační podřízení jednotlivých jednotek Pohraniční stráže);

- zajištění úseků pochodových os pro přesun druhých sledů a týlových služeb v pohraničním území;

- zjišťování nepřátelských sil, zajištění prostorů bojového rozmístění pro raketové útvary a jednotky stejně jako prostorů pro velitelská stanoviště a jiné prvky bojové sestavy, pokud se předpokládá jejich rozmístění v pohraničním území.

K nepřetržitému průzkumu v pohraničním území používají vojska Pohraniční stráže nepravdivě a dočasně pozorovací stanoviště a průzkumné hlídky. Hlavní síly naproti tomu jsou rozmístěny převážně soustředěně po rotách. Jsou neustále v pohotovosti k rychlému použití pro bojové i zajišťovací úkoly.

K obnově systému ostrahy hranic může být dočasně stanovena čára ostrahy, která se liší od skutečného průběhu hranic. Na této čáře se zasazují síly a prostředky vojsk Pohraniční stráže a plní úkoly ostrahy hranic.

Čára ostrahy skýtá některé výhody, jako například:

- spolehlivou ostrahu hranic v podmínkách aktivity na velké ploše v pohraničním území;

- zkrácení hraniční čáry pro její ostrahu při zmenšeném počtu jednotek;

— použití sil ve výhodných terénních podmínkách

Vzdálenost čáry ostrahy od státní hranice závisí na terénu a na situaci v úseku hranic; může probíhat jak na území nepřítel, tak i na vlastním území. V každém případě se při stanovení čáry ostrahy musí vycházet z toho, aby mezi čarou ostrahy a státní hranicí neležely žádné obydlené osady. Taktéž zařízení a objekty, které používá pohraniční obyvatelstvo k zásobování, ztěžují boj na čáře ostrahy.

Jednotky zaujímají čáru ostrahy jen dočasně a sice na dobu splnění úkolů. Zeníjní vybudování se tudíž neuskutečňuje. Síly a prostředky, které zaujímají čáru ostrahy, se zásadně používají čelem k vlastním vojskům.

Zajištění vojenských transportů

Zajištění a kontrola vojenských transportů při přechodu státní hranice je další součástí bojové ostrahy hranic. Vojska Pohraniční strážě plní tento úkol po obnovení ostrahy hranic. K tomu se zřizují na frontových a armádních osách a na železničních tratích v okruhu státní hranice kontrolní propouštěcí místa. To ovšem nevylučuje vedení vojenských transportů za zvláštní situace oklikou jinými silnicemi nebo tratěmi.

Rychlé zřízení kontrolního propouštěcího místa vyžaduje, aby operační skupina předávala včas velitelství Pohraniční strážě průběh pochodových os v pohraničním území. Teprve pak mohou štáby organizovat zajištění a kontrolu transportů na státní hranici. Současně stanoví štáby opatření k rychlému a dočasnému zřízení záložních kontrolních propouštěcích míst. Přesné stanoviště kontrolních propouštěcích míst závisí na průběhu čar ostrahy. Kontrolní propouštěcí místo zaujímá velitel, kterého dají k dispozici vojska Pohraniční strážě. Jemu jsou podřízeny zajišťovací jednotky tohoto kontrolního propouštěcího místa. Koordinuje součinnost všech sil, např. pořádkové služby a vojenské dopravy k účinné kontrole vojenských transportů a používá zajišťovacích jednotek, aby zajistil kontrolní propouštěcí místo před útoky nepřítel. Velitel má v tomto ohledu oprávnění vydávat rozkazy všem silám.

Příprava jednotek na změnu podřízenosti

Vojska Pohraniční strážě mají být ve smyslu svých úkolů a zásad použiti připravena vyčlenit ze svého počtu útvary a jednotky a připravit je — i v krátkých lhůtách — na změnu podřízenosti k pozemním vojskům. Změnu podřízenosti nařizuje zásadně ministr národní obrany.

Většinou přitom jde o jednotky připravené k boji. Pevně se k tomu přibírají zálohy svazků Pohraniční strážě. Navíc mohou být z bojové sestavy sil použitých k bojové ostraze hranic vyčleněny jednotlivé jednotky, z nichž se vytvoří prapory.

Útvary a jednotky Pohraniční strážě, určené ke změně podřízenosti, se staví v objektech nebo shromaždištích do doby než dosáhnou pohotovosti k přesunu a k boji. Odpovědnost za úplný dovoz zásob podle norem vojsk Pohraniční strážě patří velitelům a štábům Pohraniční strážě.

Tyto jednotky mohou na základě svého stavu výcviku, svého složení a výzbroje dostat především tyto úkoly:

— zajištění velitelských stanovišť a jiných prvků bojové nebo operační sestavy;

— zaujetí a zajištění důležitých prostorů a objektů v týlovém prostoru vojsk na nepřátelském území;

— zajištění přísunových a odsunových cest, ústředních skladů a týlových základů a zařízení;

— doplnění svazků, jejichž bojové počty byly následkem předcházející bojové činnosti silně zeslabeny.

Organizace součinnosti

Jak již bylo uvedeno, jsou za organizaci a udržování součinnosti mezi svazky pozemních vojsk a mezi silami vojsk Pohraniční strážě, působícími v pásnu svazku, odpovědní velitelé divizí.

K udržování stálého spojení a k zabezpečení nepřetržité součinnosti mezi prvními sledy armády a mezi vojsky Pohraniční strážě vytvářejí štáby Pohraniční strážě operační skupiny, nebo používají styčné důstojníky, kteří se mohou ihned na vyžádání dostavit na velitelské stanoviště armády (popřípadě svazků a útvarů) k převzetí rozkazů. Informují velitele o situaci v pohraničním úseku a o použití jednotek Pohraniční strážě při bojové ostraze hranic. Pak předloží návrhy na začlenění příslušných vojsk Pohraniční strážě do bojové sestavy útvarů přikrytí a na jejich použití v pásnu ostrahy.

Abyste bylo umožněno včasné vydání úkolů svazkům prvního sledu a plukům Pohraniční strážě, měl by být navázán styk mezi armádou a velitelstvem Pohraniční strážě co možná nejdříve. Je výhodné, když velitel vyžádá operační skupinu velitelství Pohraniční strážě ihned po obdržení svého úkolu a pak ji nechá rozvinout jako samostatný prvek u velitelského stanoviště armády. Tím jsou vytvořeny předpoklady, aby úkoly a součinnost

pluků Pohraniční stráže a útvarů přikrytí byly stanoveny již během přibližování sil přikrytí k státní hranici a byly také předány.

Návrh náčelníka operační skupiny velitelství Pohraniční stráže na použití obsahuje všeobecné a obecně používané údaje. V žádném případě nesmějí se vyskytnout rozpory v návrzích na použití mezi náčelníkem operační skupiny a mezi styčnými důstojníky.

Je třeba rozhodnout tyto otázky:

- které jednotky nebo útvary Pohraniční stráže budou podřízeny svazkům prvního sledu armády;

- jak budou použity zálohy velitelství Pohraniční stráže v zájmu sil přikrytí a k přikrytí hlavních sil v pásmu ostražky;

- které směry mohou vojska Pohraniční stráže zajistit samostatně a kde je možné a účelné uskupení sil vojsk Pohraniční stráže v praporečích rajónech obrany;

- která opatření k podpoře vojsk Pohraniční stráže dělostřeleckými a protitankovými prostředky by měly zabezpečit svazky a na kterých úsecích.

Na základě toho, co je stanoveno, vydávají velitel armády a velitel Pohraniční stráže rozkazy svazkům Pohraniční stráže; tím je umožněno včas navázání styku mezi svazky prvního sledu a pluky Pohraniční stráže.

Není účelné, aby operační skupiny pluků Pohraniční stráže byly použity stále u svazků, které zaujaly své výchozí prostory 50 km i více od státní hranice. Měli bychom usilovat o to, aby velitel svazku ze své strany včas navázal prostřednictvím styčného důstojníka styk se štábem pluku Pohraniční stráže.

Použití operační skupiny u velitelského stanoviště svazku je žádoucí jen k podání návrhu, k převzetí úkolů a k účasti na organizaci součinnosti. Potom udržuje styk styčný důstojník. Za těchto podmínek se počítá s operačním podřízením jednotek Pohraniční stráže útvarům pozemních

vojsk jen v těch prostorech, v nichž jsou jednotky útvarů přikrytí rozvinuty v pohraničním území.

Poněvadž jsou vojska Pohraniční stráže v této době rozvinuta před útvary přikrytí nebo jejich bocích, je použití operační skupiny pluku Pohraniční stráže u velitelského stanoviště útvaru přikrytí výhodnější.

Na rozdíl od manévru na použití náčelníka operační skupiny velitelství Pohraniční stráže obsahuje návrh na použití velitel svazku již podrobnější údaje, které musí zabezpečit nepřetržitou a cílevědomou součinnost mezi vojsky Pohraniční stráže a silami svazku.

Zvláště je třeba upřesnit:

- způsob použití sil vojskového průzkumu na státní hranici s ohledem na průzkumný systém vojsk Pohraniční stráže;

- druh a způsob okamžitého předávání získaných průzkumných údajů a stálé výměny informací;

- zajištění rekognoskačních skupin v pohraničním území;

- činnost spojenou s klamáním nepřítelů;

- společnou činnost při obraně a ničení nepřátelských průzkumných sil a předsunutých jednotek v pohraničním území;

- plánování dělostřelecké palby a úseky rozvinutí protitankové zálohy a pohyblivého odřadu zatarasovacího k podpoře vojsk Pohraniční stráže;

- překonávání pohraničního území a překračování státní hranice průzkumnými silami, předsunutými odřady a hlavními silami a z toho vyplývající úkoly pro vojska Pohraniční stráže;

- použití ženijních sil a prostředků k rychlému překonání ženijních zařízení na státní hranici a těžkých terénních úseků v pohraničním území;

- zabezpečení spojení po dobu trvání operačního podřízení;

- výměnu hesel a signálů pro velení, součinnost a výstrahu.

Bojová ostraha státní hranice je složitý úkol, který musí být řešen v každé situaci. Dobře organizovaná součinnost mezi vojsky Pohraniční stráže a svazky pozemních sil na straně jedné a mezi silami civilní obrany na straně druhé předpokládá zvláště vysoké organizační schopnosti.

Upraveno z tisku NDR